

Metud Nečas, gymnaziální profesor matematiky a fyziky a jeho doba

Vážení (bývalí) spoluobčané,

dovolují si vzpomenout na pana Metuda Nečase, narozeného 29. června 1878 v Petrovicích na statku čp. 51 (naproti restauraci U hraběnky). Jeho rodiči byli Františka (*10.10.1855) a František Nečasovi (*27.3.1852). Předky jeho otce však najdeme v Suchdole a Vavřinci. Praděda Karel Nečas (*4.9.1799, †1870) hospodařil v Suchdole na ¼ na usedlosti čp. 1, kde se říká „U Tomášů“. Jeho ženou byla Františka (*1799, †1849), rodačka z Vavřince, dcera Šimona Kakáče, taktéž ze ¼ lánové usedlosti čp. 37. Jejich syn Karel (*12.1.1823, †1889), děda Metuda, se do Petrovic přizemil na statek čp. 51 v roce 1842, ale o tom si povíme později. V době Metudova mládí žil jeho děda Karel už na výměnku v Petrovicích.

Byla to doba přerodová. Život byl doposud silně konzervativní. Heslem doby bylo: *“Tak to dělal tatínek, tak to budu dělat i já!”* Chtěl-li mladý hospodář zavést nějakou novotu, narazil na odpor rodičů a byly z toho tzv. vády, jak se dříve říkávalo. V 80. letech 19. st. byly v Petrovicích již první fukary a ruční mlátička, později žentour tažený kravami. Byla zřízena i poštovní sběrna - plechová krabice putující po obchodnících.

Metudek se dobře učil, určitě za velkého přispění místního učitele Marka, a tak v 11 letech (1889) odešel do Brna studovat. Navštěvoval gymnázium na třídě Kapitána Jaroše čp. 14. Je to nejstarší česky vyučující gymnázium v Brně a spolu s olomouckým i na Moravě. Bylo založeno roku 1867 a hned od počátku se stalo zdrojem vědeckého i uměleckého života a předstupněm vysokého učení v Brně. Profesori gymnázia byli většinou velmi erudovaní odborníci, kteří často položili základy vědeckého bádání ve svých disciplínách. Gymnázium si brzy získalo pověst přísné a náročné školy a jeho příznivý vývoj narušila až první světová válka.

V dochovaných „*Programech c. k. vyššího gymnasia českého*“ je již zapsán jako Nečas Methoděj z Petrovic. Žáci se zde učili německy a latinsky, což náš Metud využil k pozdějšímu studiu historie. Pro zajímavost ke spolužákům patřil Karel Absolon, který začal navštěvovat gymnázium od V. třídy. Mezi 28 žáků V. B patřily tehdy děti z celé jižní Moravy, ale i žák z Vídně. Roku 1890 bydlel Methoděj v podnájmu v Silniční ulici, dnešní ul. Hybešova.

Ze školního života bych uvedl důraz na rozvoj tělesných sil, tzv. *Školní zdravotnictví*. Na hřišti místní vojenské posádky se pořádaly tzv. *Hry*. Hrál se od dubna každou středu a sobotu po 3 hodině 2-3 hodiny. Hry jako kopaná, odrážená s velkým míčem dutým, vrhaná a metaná velkým míčem plným, na krále, rohy, míč v klobouku aj. s malým míčem házeným. Závodili v běhu, skoku, vrhali oštěpem i toušem (kotoučem, dnes puk), měřili sílu tlakem i tahem (tyčemi a lanem) a konali občas cvičení pořadová. Konaly se poučné vycházky do okolí brněnského, ale i do muzea průmyslového. Chodilo se již tenkrát podle map. V zimních měsících se chodili klouzat do Lužánek, koupat do lázní Karliných a v letních měsících do říčních lázní v Zábrdovicích. Chudším žákům darovalo ředitelství bezplatné vstupenky. Jízdu na kole pěstují žáci soukromě s vůlí rodičů. Škola tenkrát nechtěla brát odpovědnost za úrazy s tím spojené a s mírným užíváním souhlasila. Prvním kółem se říkalo „*luciper*“, přední kolo bylo velké a šlapadla přímo spojená s jeho osou, zadní kolo malé. Jízda na takovém kole byla akrobatickým kouskem.

V roce 1897 Methoděj zdárně odmaturoval. A dál asi studoval na učitele, ale kde nevíme, vysokých škol v Brně nebylo. Učitelé středních škol měli mít totiž univerzitní vzdělání (na filosofické nebo přírodovědecké fakultě). Jeho bratr Robert uvádí, že universitu vystudoval v roce 1902.

Ve sčítacím operátu z roku 1900 je uvedeno, že je v aktivní službě jako c.k. vojín. V roce 1899 mu bylo 21 roků a to byl věk odvodů, sloužilo se tenkrát 3 roky. Maturanti měli úlevu na jeden rok, tzv. jednoročáci, jež známe ze Švejka.

Máme doloženo, že v letech 1902-1904 učil Methoděj na reálném gymnáziu v Třebíči, v letech 1905-1906 na gymnáziu v Ostravě, v letech 1909-1920 na reálce v Olomouci a v letech 1920-

1938 na škole, kterou opustil v roce 1897, známé dosud Jarošce. Vyučoval matematiku a fyziku. Po tříletém působení, náležel za Rakouska Uherska, titul profesor i učitelům středních škol, viz Ottův slovník naučný.

Sotva ukončil vzdělání již měl plnou hlavu nápadů, asi je střídal po dobu studia, aby je vydal knižně pod pseudonymem Metod Suchdolský. Jak příznačné, vždyť děda byl ze Suchdola. Jednalo se o knihy „*Rusové na Martu*“ (1909) a „*Trojí boj*“ (1912). Jako profesor reálného gymnázia v Olomouci asi nemohl konat jinak než použít pseudonym. Proč je toto dílo tak důležité, nám po letech odhaluje spisovatel Ondřej Neff.

Ten ve své knize „*Něco je jinak*“, Albatros 1981, píše v kapitole *Z mlhy zrozená* toto:

„Karel Hloucha si zaslouží naší vděčné vzpomínky jako autor první české vědeckofantastické prózy. Nezbyvalo však mnoho a prvenství by mu upřel ne jeden, ale hned dva autoři: Adolf Bohumil Šťastný a Metod Suchdolský.“

Dále v textu uvádí: „*Rusové na Martu*“ (1909) je ryzí dílo vědeckofantastické. Děj se odehrává někdy ve dvacátém století, rozhodně však v budoucnosti. Je to věk elektrický, jak praví autor, neboť všeobecně je „*používáno akumulátorů, a to, jak akumulátorů zdokonalených o výkonnosti 100 krát větší než byly olovené. (...) Každý obrátil své kolo snad v motocykl připevněním bedničky asi 1 dm³ velké. Na místě starých stanic benzínových byly tu stanice pro nabíjení akumulátorů ve všech větších hostincích, kde si i cyklista za nepatrný poplatek mohl svou bedničku dát nabít.*“

V této souvislosti autor popisuje velkoletadlo „*Kola*“ o stroji výkonném 1000 koňských sil (745kW). Letadlo bylo 200 m dlouhé a 40 m široké a postavili ho z tvrzeného aluminia. Nosnost mělo 20 tun a přes Atlantik přeletělo za 10 hodin. To vše byla čísla pro Suchdolského fantastická.

V uvedené knize provádí Marťané únos z existenční nutnosti, nedovedou se totiž rozmnožovat. Kostra příběhu je prostinká, až na samém kraji slaboduchosti. Labužník vědeckofantastického žánru si zato pochutná na astronomických a marťanských reáliích románu. Marťané zaujímají tvar koule, aby nepoplašili, navlékli na své mozky umělá těla lidského tvaru. Už to samo o sobě je pozoruhodná myšlenka, která se objevila ve světové sci-fi mnohem později! Stůl, postel, židle a jiné, to vše byli Marťané.

Marťané arcit' nespádli jen tak z martovského nebe. Jimi končí dlouhá evoluce, již Suchdolský líčí od prapočátku planety. Na několika stránkách rozvíjí pozoruhodně pokrokovou teorii o vývoji živé hmoty z neživé, z uhlíku, kyslíku, vodíku a dusíku pod vlivem rozmanitých chemických a fyzikálních vlivů. Anorganické látky se slučovaly a dlouhodobým vývojem nabývaly reakčních schopností. „*Dopadaly-li na takový shluk kupř. silné paprsky elektrické, tepelné nebo světelné,*“ píše Suchdolský, „*ty ony shluky, jež neměly té vlastnosti, že reakčními pohyby mohly uniknout, přirozeně zanikaly ohněm, silnými jiskrami elektrickými apod. Jen ty, které měly takové vlastnosti, že reakčními pohyby se vzdalovaly, ty obstály a zůstaly na světě.*“

K nejzajímavějším vědeckofantastickým prvkům Suchdolského práce patří kolektivní vědomí obyvatel Marsu. Dorozumívají se spolu telepaticky, a protože si čtou vzájemně myšlenky, nemají před sebou žádné tajemství. Dovedou, jak se ukázalo, působit i na psychiku lidskou. Tím předběhl Suchdolský vývoj žánru o mnoho desítek let. Integrované vědomí marťanské populace vede k pozoruhodné „*psychické demokracii*“. Na Marsu musí k rozhodnutí přispět každý svým myšlením. A myšlenky těch, kterých je nejvíc, utlumí odlišná mínění a ujmou se v nich samých. Avšak i myšlenka menšiny, neb i jednotlivců může opanovati vůli ostatních, je-li silná na základě přesvědčení o pravdě, a myšlenky ostatních o tomtéž předmětu nejisté, nerozhodné.

Dále Neff uvádí, že zapomenutou povídku objevil známý spisovatel Ludvík Souček, a že badatelé zjistili pravé jméno autora. Datum narození i úmrtí autora uvádí správně, ale mylně ho řadí do Petrovic u Rázce. Nejspíše se ale jednalo o Rájec.

V této době se i oženil, v roce 1906 se mu narodila dcera Vlasta, pozdější MUDr. Řezníčková. A v roce 1907 syn Zdeněk.

Připomeňme si, z jakých poměrů Metud pocházel. Usedlost čp. 51 v Petrovicích, kde se říkalo „U Kadlínků“, vznikla rozdělením půllánu čp. 22, smlouvou sepsanou v Rájci na zámku dne 30.5.1818. Dělit grunty bylo povoleno až od roku 1751. Prvním jejím majitelem byl Josef Kučera (*1787), vojenský vysloužilce (12 roků sloužil nedobrovolně i někde u Paříže, 1805-1817) a Josefa Kalová z Vavřince čp. 17.

Roku 1848 usedlost zdědila jejich dcera Marjána (*1820), jejímž manželem byl Karel Nečas ze Suchdolu (*12.1.1823, †1889). Vzali se v roce 1842 a podepsali spolu svatební smlouvu. Z manželství vzešlo 9 dětí, z nichž se jen 4 dožily dospělosti. Syn Josef (*1845, †1911), který zemřel ve Sloupě jako poštmistr (účastnil se Pruské války, měl na rodném domě obchod, věnem mu byl větrný mlýn v Petrovicích a jeho syn Metod (*1872, †1949) byl farářem ve Sloupě); dále dcera Františka (*1849) se provdala za Karla Hasoně do Šošůvky; a dcera Anna (*1856) se provdala za Antonína Nezvala do Jedovnic.

Grunt zdědil další ze synů František (*27.3.1852, †1928) s manželkou Františkou, roz. Kalovou ze Sloupu (*10.10.1855, †1947). Narodil se jim náš Metud (*29.6.1878, †29.11.1948); dále syn Josef (*8.12.1881, †1918), který později zdědil uvedenou usedlost; dcera Marie (*28.2.1884) se provdala za Antonína Dvořáka z Nosálovic u Vyškova; syn František (*31.3.1888, †1924) byl strojním inženýrem; syn Robert (*6.11.1890) byl ředitelem hospodářské školy v Lipníku a Dombrové asi v Haliči, prošel jako legionář Ruskem; syn Oldřich (*16.10.1897) byl ředitelem měšťanské školy ve Výskytné u Jihlavy a našem Sloupě.

Roku 1908, toho času jako nájemce Salmova hospodářského dvoru na Nových Dvorech, přebírá usedlost čp. 51 bratr Mathoda zmíněný Josef a jeho žena Emilie roz. Nečasová z Petrovic čp. 10. Další dědičkou gruntu byla jejich dcera Vlasta (*5.3.1914) provdaná za Oldřicha Cafourka z Křepic u Znojma. Po brzkém úmrtí Josefa (padl v I. SV) se Emilie podruhé provdala za jeho bratra Roberta a narodila se jim dcera Jiřina (*1921, †1938).

Ale vraťme se krátce ještě k osobě Mathodova otce Františka. Ten spravuje největší hospodářství ve vsi (75 měřic = 15 hektarů), postavil cihelnu, v obci má jako první secí a později i žací stroj. Na statku býval kůň, 6 kusů hovězího, 3 kozy, 5 prasat. V letech 1881-1887 patřil k usedlosti i větrák nad Petrovicemi. Mezi léty 1886-1891, 1898-1903 byl zvolen v Petrovicích za starostu. V 26 letech v roce 1878 se účastnil okupace Bosny a Hercegoviny. Při hasičském sboru v Petrovicích, založeném roku 1894, byl zvolen předsedou. Náčelníkem byl nadučitel Marek. Po založení *Spořitelního a záložního spolku* v Petrovicích byl zvolen předsedou dozorčí rady (1917). Ve vedení spolku byli i občané Veselice a Suchdola.

O profesoru Methodovi Nečasovi píše jeho bratři Oldřich a Robert v kronice Petrovic. Např. o tom, že jako gymnazián zde o prázdninách spolu s nadučitelem Markem měřili a počítávali, kam až dohlédnou, při jasném počasí ze *Zaječího kopce* nad větrákem mělo být údajně vidět i pohoří: citují: „*RaxAlpu*“, tedy pohoří Rax, nacházejícího se za Vídní v rakouských Alpách. Učitel Josef Marek (*1859 *Žďárná*) přišel do nově rozšířené školy v Petrovicích v roce 1885. Působil zde 17 let. Robert Nečas učitele charakterizoval takto: „*Jeho sebevzdělání a duševní obzor značně převyšovaly kulturní fond, který tehdy mohl udělit ústav učitelský. Nebyl jen učitelem dětí ve škole, byl učitelem a rádcem i mimo školu. On způsobil, že rolníci hoši hledali odborné vzdělání na rolnické škole v Boskovicích. Za něho se počalo užívat umělého hnojení, počali se ujímat různé hospodářské stroje a vůbec duševní rozvoj občanstva se pozvedl. Za něho také odešlo nejvíce hochů na střední školy. Byl též dobrý hudebník a zpěvák.*“ Učitele Marka zažily krátce v Petrovické škole, než se postavila v roce 1886 škola ve Vavřinci, i děti Veselických a Suchdolských občanů.

Někdy po roce 1910 přijel profesor Method Nečas, jako první, do Petrovic na motocyklu značky Laurin a Klement. Muselo to být pozdvižení na vsi, vzpomeňme na Hrabalovy Postřižiny. První auto si pořídil jeho bratr Robert v roce 1929, značky Praga – Alfa. Při všeobecné mobilizaci v roce 1914 nadporučík Metod narukoval k 2. dělostřeleckému pevnostnímu pluku.

Učitelskou kariéru končí roku 1938 v Brně v gymnáziu na třídě Legionářů a odchází na výsluhu. Je to naše známá Jaroška, od roku 1919 do roku 1940 se tak jmenovala. Aktivní byl ale stále. A tak po válce (1945) pan profesor Method vydává již pod svým pravým jménem nadčasovou knihu „Zapřáhneme vítr“, vydavatel Jelínek Blansko. V této odborné publikaci upozorňuje na využití větru, jako zdroje elektrické energie a nabízí řešení, které staví na podkladech větrného mlýna v Ruprechtově. Tuto knihu obratem překládají Rusové. Dnes je již zapomenuta.

Vrcholem jeho díla, nejen z mého pohledu, je kniha „My před 2 000 lety“, vydavatel Jelínek Blansko 1946. V této knize zúročil svůj celoživotní koníček a vlastenectví. Prostudoval spisy psané řecky, latinsky a německy. Pro naši představu uvádí v knize texty následujících historiků: Strabon, Gaius Julius Caesar, Gaius Cornelius Tacitus, August Ludwig von Schlözer, Christoph Friedrich Nicolai, Johann Erich Biester, David Popp, August von Wersebe, Ferdinand Heinrich Müller, Johann Georg Landau, Friedrich Wilhelm Barthold, Pavel Josef Šafařík, Lubor Niederle, Edward Romuald Bogusławski, Alois Vojtěch Šembera, Prof. PhDr. Václav Novotný, Josef Ladislav Píč, Inocenc Ladislav Červinka, Karel Buchtela a další.

Oficiální vědecká představa nám předkládá obraz Slovanů, kteří se v 6. století přistěhovali z bažin na Ukrajině, uměli pást ovce a plést svetry. Ano, tak to opravdu stojí v učebnicích pro základní školy. Ačkoliv bylo v poslední době získáno, z mnoha na sobě nezávislých zdrojů, mnoho nových a podnětných informací, stávající paradigma se nezměnilo. Minimálně ne v oficiálně předkládaných obrazech. Genetické výzkumy například ukázaly, že populace sídlící ve střední Evropě zde skutečně sídlí tisíce let, což zcela popírá oficiální hypotézu takzvaného „stěhování národů“.

Metod Nečas dokázal k této problematice načíst v originále staré římské a řecké letopisce a samostatným úsudkem například rozpoznat, že slovem Germán neměli autoři na mysli „německy mluvícího člověka“, jak je to nyní předkládáno. Takto si to pouze účelově vyložili až němečtí badatelé 18.–19. stol. Nejprve se Ludwig Schlesinger a Franz Focke osmělili k úvahám o nepřetržitosti germánského osídlení českých zemí od pravěku do středověku a potažmo novověku. Jejich myšlenky posléze rozvinul a stmelil moravský historik a zemský archivář Berthold Bretholz (1862–1936), jako opozici k Palackého koncepci.

A protože podle novodobých letopisců Germáni bydleli všude od Rýna po Černé moře, bylo třeba vymyslet tzv. stěhování národů. Vždyť přece Germáni jsou Němci a dnes na „jejich“ historickém území žijí Slované. Extrémním důsledkem a vyústěním tohoto sdíleného přesvědčení pak bylo Hitlerovo „*Drang nach Osten*“, česky „*Rozšířila na východ*“, s desítkami milionů mrtvých Slovanů.

Tuto knihu korigovalo několik Metodových přátel, mezi nimi Prof. Dr. Vladimír Toman, profesor reálky v Kremnici, člen československého abstinentního svazu, narozený 23.11.1887 v Dolních Vilémovicích, který zemřel v roce 1968.

Závěrem k výše uvedené knize slovo autora M. Nečase, V Brně 1946:

„Je známý a psychologicky docela vysvětlitelný zjev, že odborníci velmi neradi opouštějí vyšlapané cesty. Pro člověka stojícího poněkud stranou je snazší zjistit, že některá z oněch cest není spolehlivá a může se vyhnout tomu, aby byl stržen doktrínami, které se po ní vezou. Němci nejnovější doby byli v nazírání na svůj starověký poměr k Slovanům šovinisty, prohlásili celou Tacitovu a Ptolemaiovu Germánii prostě za německou a na tomto tvrzení pak vybudovali svoje nároky na střední Evropu pro všechny časy. Byla to strašná slova, která jsme zaslechli r. 1938 z Berlína. Musí to být pro nás upozorněním, aby kořeny naší historie byly už jednou vytaženy z německého kalu. K tomu není zapotřebí šovinismu, nýbrž dobré vůle odpoutat se od starých, nám nepříznivých tradic a přispět všemožně k důkazu, že zde vetřelci nejsme my, nýbrž oni.

Knihu končí slovy: „Poláci, Čechoslováci a Jugoslávci musí se stát Chody západní hranice slovanské. Události za staletí politické závislosti jsme si zvykli i na podřízenost v kultuře. Namnoze se nám ještě zdá být vědecktější výklad mnohých věcí z germánštiny, galštiny, ilyrštiny, ba i z tatarštiny, jen když to není ze slovanštiny. Rok 1938 nás dostatečně přesvědčuje, že malý národ

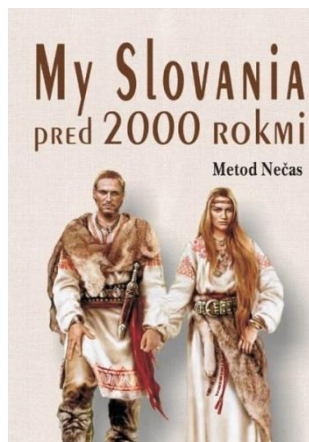
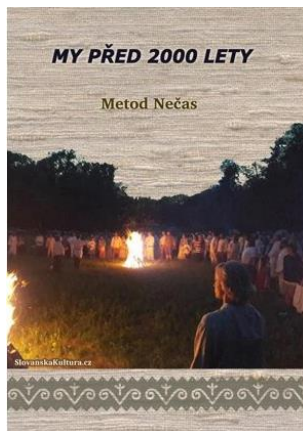
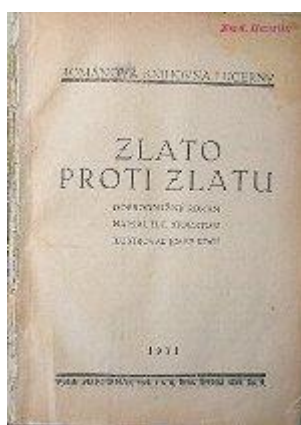
se nemůže spoléhat na smlouvy a sliby velmocí. Avšak tři malé národy mohou tvořit také velmoc, budou-li pamětliví – tři prutů Svatoplukových“.

Tato kniha je dosud k dostání, jak v českém, tak i slovenském jazyce.

Method Nečas byl člověk nadaný, vizionář, zapálený fyzikář, velký badatel.

Uctít památku našeho hrdiny můžete na Ústředním hřbitově města Brna, Vídeňská 96, skup. 77, hrob č. 155.

Dohledal a sepsal Karel Šváb

29. 30. června	51	Metuš baba; fofa z.	František Kečias člověku v Bohovick manželka Karla Kečiasa nymán- kare v Bohovick a Mariány ro: Kučera	Františka manželka Jo- sefa Kally žena v Bohovick a Mariány ro: Kečias	Jarm. Živová Ura	člověk ve Jeselici manželka
Jos. Kocman a dnu			Jos. Kocman a dnu			